

Paraules del rector de la UPF en l'acte d'inauguració del curs 2017-2018

9 d'octubre del 2017

Bon dia a tothom,

Fa uns anys, més de vint, estava molt fixat a tractar de desenvolupar una mena d'imatge/concepte. Un pou d'aigua fonda. Hi llenço un roc i el so de l'aigua, quan s'empassa la pedra, en comptes de trencar el silenci propi de l'interior del pou, el subratlla, em fa conscient d'aquest silenci que, en certa manera, fins aleshores no havia percebut.

Igual que la música, l'enraonar, el seu germà petit, hauria de valer i de significar només en les condicions d'aquest pou i d'aquesta pedra, en el respecte del silenci.

El silenci em toca particularment avui... Just ahir al migdia, el meu amic Raffele Pinto em va dur l'últim llibre de la Rosa Delor, la gran estudiosa d'Espriu, titulat "El secret de Joan Alcover. 'Poemes bíblics' i la Càbala Lul·liana". L'obro a l'atzar i el primer poema que hi trobo, "La vanguardia", grinyolant, cridant, amb un soroll horrorós, diu, com si ahir fa més d'un segle fos avui:

Ya que inevitable calamidad es la guerra,
Y en todo siglo cunde la saña fratricida,

Ya que la sangre humana desde Caín vertida
Señala siempre el paso del hombre por la tierra;
Cuando la guerra injusta sublévese a lo menos
El mundo; por su nombre al agresor proclame;
Y si apellida heroica la hazaña infame,
El nombre de héroe sea deshonra de los buenos.

[...]

Llamemos al bandido, bandido, vuele o ande,
Sea la vil raposa o el águila altanera,
Sea hombre, sea pueblo civilizado y grande,
Robe una bolsa o robe una nación entera.

Y si la paz turbare la sórdida codicia
De pueblos poderosos aliados de la muerte,
¡A socorrer al débil en lucha con el fuerte
Acuda la divina legión de la justicia!

Versos que em semblen ara tant més dolents pel fer que, malgrat la clarividència d'algunes idees, fan ressonar la insuportable retòrica i els sofismes de l'esbarzer que aquesta dies ens atrapa, als quals dedico aquest, diguem-ne, semi silenci. Semi silenci que conté, inevitablement, un visca la UPF i un visca Catalunya.

Ja que surt aquesta paraula, esbarzer, deixeu-me recordar uns instants l'exigència de la filosofia, d'ençà del seu naixement a l'Atenes de Sòcrates. El geni de Sòcrates, que és un geni negatiu, que de vegades diu no, així no, té una sola exigència: mantenir la direcció del sentit, mirar cap a allò de què veritablement parlem, en comptes de deixar-nos esgarrapar sense fi per l'esbarzer que ens atrapa les cames i no ens deixa aixecar la vista. En això consisteix justament l'anomenada doctrina platònica de les idees.

La vista jo hauria volgut convidar-vos a fixar-la avui en dos projectes que m'agradaria proposar-vos per a tota la universitat. M'ho puc permetre perquè l'evolució dels projectes del meu primer mandat ha estat molt satisfactòria i ja han quedat feliçment enrere i ben establerts (el meu agraïment a tota la comunitat i als responsables del seu govern). I, ara, els membres del consell de direcció, vicerectors, comissionats i directors d'UCA, tenen els seus projectes concrets i precisos, impensables en la nostra organització anterior, i engrescadors com mai. Aviat els donarem a conèixer a tothom.

Els meus per a tota la UPF, com deia, són dos: una impregnació general de cultura humanística de tots els nostres registres acadèmics i la definició de la universitat a l'entorn d'un emblema de gran interès mundial (com, per exemple, la salut, global, el canvi climàtic, la creació de materials vius sintètics, o l'optimització del model econòmic i polític europeu). Definir aviat aquesta universitat que ja s'acosta molt al grup de les 100 millors del món és un imperatiu per a consolidar el progrés. Però avui seria una equivocació dedicar més comentaris a l'avenir.

I ja que miro, com és la meva obligació, d'aixecar el cap i mirar el més lluny possible per confirmar aquest progrés extraordinari que estem fent com a universitat del món (ja coneixeu tots les dades al respecte), us dono per acabar, per callar, uns versos de Saint-John Perse (pseudònim d'Alexis Leger, poeta formidable, gairebé desconegut entre nosaltres, premi Nobel, diplomàtic francès instal·lat finalment als Estats Units i figura respectable en els acords de pau durant la segona guerra mundial).

Sur trois grandes saisons m'établissant avec honneur,
j'augure bien du sol où j'ai fondé ma loi.

Les armes au matin sont belles et la mer. À nos chevaux livrée la guerre sans
amandes nous vaut ce ciel incorruptible. Et le soleil n'est point nommé, mais sa
puissance est parmi nous et la mer au matin comme une présomption de l'esprit.

Aquí on som, entre el mar de la Barceloneta, el parc de la Ciutadella i el Pimpollo també anomenat Picantón (tot comptat i debatut el millor restaurant del món), us en faig una traducció improvisada:

Quan m'estableixo amb honor sobre tres grans estacions,
auguro un tou de sol allà on he fundat la meva llei.

Les armes al matí son belles i la mar. Als nostres cavalls lliurada la guerra sense
esmenes ens val aquest cel incorruptible. I el sol ni s'anomena, però el seu poder és
entre nosaltres i la mar al matí com una presumpció mental.

Declaro inaugurat el curs 2017-2018.